

»Servus, Pokoren!« mu strese roko. »Tako slovesno izgledaš nocoj... Kaj ti je?«

»Čestitaj, Oton! Pokoren je že doktor!« kliče Alma vmes.

Stojan čestita, Alma vprašuje: »Oton, kdaj boš pa ti promoviral?«

»Nikoli...« odgovarja hladno elegantni študent.

Zorič je zbežal iz kavarne, ko je marker primaknil še dvojce miz k naši in je sedla krog nas vsa tuja družba, ki se je površno predstavila in v kateri ni bilo nobenega našega znanca razen Alme in Stojana.

Alma sedi nasproti Pokornu in govori o preteklih časih, o Karli, o sestri Dori, o materi in o dolgočasnem življenju v domovini.

»Ni mi bilo več prestat doma...« pripoveduje. »Vedno isto stanovanje, v katerem sem bila zaprta od šestega leta, vedno iste tri sobe, kjer vise po stenah vedno iste slike, vedno isto človeško življenje, ki ga tako čisla moj dolgi svak Oražen kakor rajni naš oče. Prvi Karlin otrok je začel jokati cele noči, Karla boleha, mama je od dne do dne sitnejša in nervoznejša. Na vseh koncih in krajih samo varčevanje, svak me je postrani gledal, če sem si kupila nov trak za klobuk. Naveličala sem se vsega skupaj, se skregala z vsemi in ušla. Zdaj sem tu, vesela, prosta...«

Zasmeje se brezskrbno, a njen smeh je prikrita laž. Stojan čuti to in nadaljuje njen stavek: »In poučuješ graške gospodične italijanski, pa glavce klavir za dve kroni na uro, se ponujaš za guvernanto, iščeš stalne službe, koketiraš s študenti in oficirji in si vedno vesela in brezskrbna nazunaj. Kakšna si pa v resnici, vedi vrag...«

»Oton, ali sem ti storila kaj žalega?« se zavzame Alma ob njegovih besedah in njen smeh ugasne nenadoma kakor utrinek.

»Nič mi nisi storila. Samo tvoje domače revščine ne morem poslušati, če jo začneš razgrinjati v veseli družbi...«

Disonanca je zazvenela med družbo. Jaz mislim na škrjančke in na rajnega Podlogarja in bi najrajši dal Stojanu klobuto.

Pokoren izkuša zaman vzbuditi novo razpoloženje z vprašanjem: »Kje je Dora, Vaša sestra?«

Stojan gleda še vedno mračno, ko pripoveduje Alma: »V Ljubljani piše v kontorju. Ubožica služi in se muči po osem ur na dan in pošlje vsak mesec materi, kar prihrani. Mati pa daje vse Karli. Tako živi mati, živi Karla, živi njen mož, Dora pa nosi ponošena krila in klobuk, ki je z njim še v šolo hodila...«

Potem so sledile same besede brez misli, disonanca je navidez izginila, Stojan je položil obe

nogi na mizo in trdil, da je to najprimernejša lega za veselo razpoloženje. Študentje pa so zabavali Almo, ko se je Stojan, njen kavalir, pogovarjal s konci svojih žoltih ameriških čevljev. In družba, besede in smeh, vse je šlo pot v brezmiselnost.

Zunaj je že puhtel nad tlakom jutranji mrak in rumenel za šipami. Ko sva s Štefanom stopila vanj, sva se vprašala oba, ali sva se od družbe

RUSKA SPOMINSKA CERKEV PRI LIPSKEM.

poslovila, in si nisva vedela odgovora. A ga tudi nisva iskala.

Pokoren je napravil črto pod pretekli večer in jutro, skozi katero sva šla, pregledal svoje študentske čase in seštel žalost in veselje in dejal: »Čudno... Vsako veselo uro mi mora zatemneti spomin na preteklost. Kje je domovina, kje mladost, kje škrjančki?... Ta hip mi je žal po vsem...«

* * *

Zdi se mi, da sem nekoč slišal peti Almo v zakotnem varietetu. Boječ glas, ki mu je klavir dajal poguma, ki so ga bodrile melodije jeklenih